

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY
(anonymizovaný opis)

Okresní soud v Berouně rozhodl samosoudkyní Mgr. Marcelou Součkovou ve věci
posuzovaného: [redacted]

bytem [redacted]

zastoupený opatrovníkem pro řízení Mgr. [redacted]

sídlem [adresa]

za účasti

navrhovatelky: [redacted]

bytem [adresa posuzovaného]

o omezení svéprávnosti a o opatrovnictví člověka

takto:

- I. Posuzovaného [redacted], narozeného [redacted], soud neomezuje ve svéprávnosti.
- II. Soud jmenuje posuzovanému [redacted], narozenému [redacted], opatrovníka [jméno] [příjmení], narozenou [datum], bytem [adresa], k právním jednáním:
- III. týkajícím se nakládání s majetkem přesahujícím 5 000 Kč,
- IV. týkajícím se financí přesahujícím 5 000 Kč,
- V. týkajícím se rozhodnutí o veškeré lékařské péči posuzovaného, zejména k volbě vhodných postupů léčby či léčebného zařízení a k veškerým jednáním týkajících se těchto záležitostí, včetně rozhodování o hospitalizaci
- VI. směřujícím k uzavírání smluv, s výjimkou těch, jejichž předmět se dotýká hotovostního plnění za účelem uspokojení běžných životních potřeb, dále smluv s opakujícím se plněním,

- VII. jimiž dochází k realizaci práv vyplývajících z důchodového a nemocenského pojištění, na zajištění v hmotné nouzi a státní sociální podpory,
- VIII. jimiž dochází k realizaci práva na sociální služby a příspěvku na péči,
- IX. přijímání veškerých písemností včetně písemností doručovaných do vlastních rukou,
- X. k jednání s pojišťovny včetně přijímání pojistných plnění nebo placení pojistného,
- XI. k jednání s dodavateli energií a ostatních podobných plnění,
- XII. k přijímání veškerých finančních plnění přesahujících 5 000 Kč,
- XIII. k jednání před úřady a institucemi, včetně zastupování, spočívajících v účasti na jednáních ve správních a obdobných řízeních, při vyřizování osobních dokladů, změny adresy trvalého bydliště,
a to do zlepšení zdravotního stavu posuzovaného.
Opatrovnice je oprávněna a povinna posuzovaného [redacted] zastupovat ve výše uvedených právních jednáních.
Při výkonu opatrovnické funkce je opatrovnice povinna vykonávat své povinnosti a dbát pokynů soudu. Současně je opatrovnice povinna jedenkrát za rok, a to ke dni 30. 6. každého kalendářního roku, podat soudu písemnou zprávu o stavu majetku posuzovaného, a o tom, jak je o něj pečováno.
- XIV. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.
- XV. České republice – Okresnímu soudu v Berouně se náhrada nákladů řízení nepřiznává.

Odůvodnění:

1. Dne [datum] byl zdejšímu soudu doručen podnět na omezení svéprávnosti a jmenování opatrovníka posuzovanému. Podnět soudu podala psychiatrická lékařka MUDr. [jméno] [příjmení] s tím, že jmenovaný trpí rychle progredující demencí u Alzheimerovy choroby s časným začátkem. V podnětu poukázala na to, že posuzovaný není schopen žádného právního jednání, není schopen jednat s úřady, žádat o sociální dávky a nakládat s financemi. Posuzovaný rovněž potřebuje pomoc druhé osoby, je nesoběstačný i v každodenních aktivitách.
2. Usnesením Okresního soudu v Berouně ze dne 25. 7. 2023, č.j. 24 Nc 1577/2023 – 4 bylo zahájeno jednak řízení o omezení svéprávnosti posuzovaného, jednak o opatrovnictví člověka, dále byla tato dvě řízení byla spojena a rovněž byl tímto usnesením jmenován posuzovanému opatrovník z řad advokátů, a to Mgr. [jméno] [příjmení]. Usnesením Okresního soudu v Berouně ze dne 31. 1. 2024, č.j. 24 Nc 1577/2023 – 34 soud přibral do řízení jako účastníka [jméno] [příjmení].
3. Při jednání před soudem dne [datum] opatrovník posuzovaného pro řízení společně s dalším účastníkem řízení - manželkou posuzovaného paní [jméno] [příjmení], uvedli, že by postačilo mírnější opatření, než je omezení ve svéprávnosti s tím, že jako vhodná forma pomoci posuzovanému by se oběma shodně jevílo opatrovnictví.
4. Soud provedl dokazování, přičemž ze zprávy MUDr. [jméno] [příjmení], [příjmení], LL.M. ze dne [datum] bylo zjištěno, že posuzovaný [redacted] trpí demencí u Alzheimerovy choroby s časným začátkem, přičemž onemocnění se jeví jako rychle progredující.
5. Ze znaleckého posudku z oboru zdravotnictví, odvětví psychiatrie a klinická psychologie, podaného [ulice] vojenskou nemocnicí, Vojenskou fakultní nemocnicí [obec] pod [číslo] 2023 ze dne [datum], vyplynulo, že u posuzovaného je přítomno organické postižení duševních funkcí

způsobené rozvíjející se demencí neurčeného typu. U demence dochází ke ztrátě mozkové tkáně, která neregeneruje. Díky tomu dochází k poškození všech složek paměti, je narušen úsudek, kvalita i výkon myšlení, je narušeno rozhodování (to vše je přítomno i u posuzovaného). U posuzovaného byla diagnostikována středně těžká demence, přičemž se stav posuzovaného dle znaleckých závěrů bude zhoršovat. Demence pak negativně ovlivňuje schopnosti rozpoznávací a ovládací. Léčbou nelze zvrátit dosažené zhoršení výkonu poznávacích funkcí. Posuzovaný není schopen nakládat samostatně s finančními prostředky, spravovat své jmění, požítovat pro případ smrti. Posuzovaný není schopen samostatně právně jednat v běžných záležitostech každodenního života a pečovat o svou osobu. Není schopen rozpoznat potřebu uzavírat smlouvy o poskytování sociálních služeb. Není schopen rozhodovat o vlastní léčbě a o zásahu do své duševní a tělesné integrity, účasti na soudním řízení, jednání na úřadech. Není schopen projevit přání mimo základních potřeb, porozumět důsledkům uzavření smlouvy. Není schopen pracovní činnosti a není schopen porozumět smyslu, účelu a důsledkům voleb, včetně možnosti volit a být zvolen.

6. Zhlédnutím posuzovaného učiněným při jednání soudu dne [datum] soud zjistil, že posuzovaný věděl datum svého narození a bydliště, věděl, že je ženatý, ohledně dětí odpověděl, že děti má, jmenoval [] a [], jejich datum narození si nepamatoval. K dalšímu dotazu soudu jaké je roční období uvedl, že je únor 2024. Dále posuzovaný uvedl, že nepracuje a jeho příjem je důchod ve výši 20 000 Kč, bydlí v rodinném domě, který patří babičce a ta se částečně podílí na nákladech, ale výši nezná. Dále sděloval, že mu se vším pomáhá manželka (se stravou kvůli aktuálním ošetřením jeho chrupu, atd.) s tím, že pokud by potřeboval jakoukoli pomoc či radu, obrátil by se právě na manželku. Dále doplnil, že v současné době sám ven nechodí, nakupovat jezdí s manželkou, nikam se sám nedostane. Posuzovanému byl na jednání soudu dne [datum] v rámci jeho zhlédnutí předložen návrh na uzavření smlouvy o úvěru aby bylo zřejmé, zda posuzovaný takovému textu rozumí a chápe jeho význam. Posuzovaný správně četl text smlouvy, nevěděl, jestli by nějaké finanční prostředky obdržel, nevyjádřil se, zda by takovou smlouvu uzavřel, opakoval, že je to pouze návrh na smlouvu, ne smlouva. Hodnotu bankovek poznal bezpečně, kartu k účtu již nepoužívá, žádné věci přes internet neobjednává (dříve tak činil). Tvrdil, že s cizími lidmi by se nebavil, ať už by mu nabízeli cokoli, měl přehled o cenách potravin v obchodě, znal svůj příjem. Kontakt s posuzovaným byl navázán zcela bezproblémově, pokud si nebyl jist odpovědí, obracel se k manželce (bylo patrné, že nonverbálně žádá o podporu svých odpovědí), působilo jednoznačně, že k ní má důvěru.

7. Z výsledku [jméno] [příjmení] (manželky posuzovaného) se podává, že bydlí spolu s manželem v rodinném domě s tím, že tento rodinný dům je ve vlastnictví jejich rodičů. Je zaměstnána u [právníká osoba] [anonymizováno] v [obec], pracuje v oblasti IT jako programátorka (do důchodu jí zbývá ještě 22 měsíců). Má pružnou pracovní dobu (většinou pracuje od 6 do 14 hodin), může využívat i home office. V tu dobu, kdy je ona v práci, tak je posuzovaný doma sám, resp. tam s ním bývá jejich mladší syn [jméno]. Dále manželka posuzovaného uvedla, že manžel od ledna 2023 pobíral podporu v nezaměstnanosti, od května 2023 mu byl přiznán invalidní důchod třetího stupně, jeho výše je kolem 21 000 Kč měsíčně. Dále pobírá příspěvek na péči v nejnižší částce zhruba 800 Kč měsíčně. Posuzovaný má dvě auta, jedno je nepojízdné již deset let, jedno bylo nabouráno před rokem, k opravě nedošlo, posuzovaný už jezdit nesmí, zakázala to psychiatřka. Co se týče manželových úspor – v tomto směru přehled neměla, neboť mají samostatné účty bez dispozičního oprávnění pro druhého manžela. Od ledna 2023 chodí s posuzovaným na všechny úřady, kdy mu čte listiny, s jeho souhlasem za něj vypisuje formuláře – toto je spíše z důvodu zhoršení hybnosti pravé horní končetiny. Posuzovaný se obleče sám, byť mu to trvá déle, ale je to opět proto, že pravá ruka nemá stále ještě stoprocentní hybnost. Dopomoc potřebuje i v rámci stravování a osobní hygieny, a to kvůli omezené hybnosti pravé horní končetiny. Zdravotní stav posuzovaného se velmi vylepšil, v předchozím období nedokázal říct souvislou větu, byl schopen říct pouze slovo, teď už se dokáže bavit, vést hovor. Aktuálně veškeré záležitosti řeší společně.

Manželka posuzovaného paní [příjmení] uvedla, že je ochotna vykonávat funkci opatrovníka pro manžela.

8. Na jednání soudu dne [datum] opatrovník pro řízení a paní [příjmení] uvedli, že mají za to, že by postačilo mírnější opatření, než je omezení ve svéprávnosti s tím, že jako vhodná forma pomoci posuzovanému by se jevílo opatrovnictví.

9. Podle ustanovení § 55 odst. 1, 2 zákona č. 89/20123 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů (dále jen, „NOZ“) k omezení svéprávnosti lze přistoupit jen v zájmu člověka, jehož se to týká, po jeho zhlédnutí a s plným uznáváním jeho práv a jeho osobní jedinečnosti. Přitom musí být důkladně vzaty v úvahu rozsah i stupeň neschopnosti člověka postarat se o vlastní záležitosti. Omezit svéprávnost člověka lze jen tehdy, hrozila-li by mu jinak závažná újma a nepostačí-li vzhledem k jeho zájmům mírnější a méně omezující opatření.

10. Podle ustanovení § 57 odst. 1, 2 NOZ soud může omezit svéprávnost člověka v rozsahu, v jakém člověk není pro duševní poruchu, která není jen přechodná, schopen právně jednat, a vymezí rozsah, v jakém způsobilost člověka samostatně právně jednat omezil. Má-li člověk obtíže dorozumívat se, není to samo o sobě důvodem k omezení svéprávnosti.

11. Podle ustanovení § 59 odst. 1 NOZ může soud svéprávnost omezit v souvislosti s určitou záležitostí na dobu nutnou pro její vyřízení, nebo na jinak určenou určitou dobu, nejdéle však na tři roky. Je-li zjevné, že se stav člověka v této době nezlepší, může soud svéprávnost omezit na dobu delší, nejdéle však na pět let.

12. Podle ustanovení § 463, odst. 1 a 2 NOZ, opatrovníka jmenuje soud; současně určí rozsah opatrovníkových práv a povinností. Osoba, které byl opatrovník jmenován, se na dobu trvání opatrovnictví stává opatrovancem. Požádá-li o to opatrovník, soud ho odvolá; soud opatrovníka odvolá i v případech, že neplní své povinnosti. Zároveň opatrovanci jmenuje nového opatrovníka.

13. Podle ustanovení § 465 odst. 1. NOZ soud jmenuje opatrovníka člověku, je-li to potřeba k ochraně jeho zájmů, nebo vyžaduje-li to veřejný zájem. Soud jmenuje opatrovníka zejména tomu, koho ve svéprávnosti omezil, tomu, o kom není známo, kde pobývá, neznámému člověku zúčastněnému při určitém právním jednání nebo tomu, jehož zdravotní stav mu působí obtíže při správě jmění nebo hájení práv.

14. Podle ustanovení § 466 NOZ, náleží k povinnostem opatrovníka udržovat s opatrovancem vhodným způsobem a v potřebném rozsahu pravidelné spojení, projevovat o opatrovance skutečný zájem, jakož i dbát o jeho zdravotní stav a starat se o naplnění opatrovancových práv a chránit jeho zájmy. Rozhoduje-li opatrovník o opatrovancových záležitostech, vysvětlí opatrovanci srozumitelně povahu a následky rozhodnutí.

15. Podle ustanovení § 467 NOZ, opatrovník při plnění svých povinností naplňuje opatrovancova právní prohlášení a dbá jeho názorů, i když je opatrovanec projevil dříve, včetně přesvědčení nebo vyznání, soustavně k nim přihlíží a zařizuje opatrovancovy záležitosti v souladu s nimi. Není-li to možné, postupuje opatrovník podle zájmů opatrovance. Opatrovník dbá, aby způsob opatrovancova života nebyl v rozporu s jeho schopnostmi, a aby, nelze-li tomu rozumně odporovat, odpovídal i zvláštním opatrovancovým představám a přáním.

16. Podle ustanovení § 469 NOZ, člověku, jemuž působí zdravotní stav při správě jeho jmění nebo při hájení jeho práv obtíže, jmenuje soud na jeho návrh opatrovníka a ve shodě s takovým návrhem určí opatrovníkovi rozsah působnosti. Na návrh opatrovance soud opatrovníka také odvolá. Opatrovník jedná zpravidla společně s opatrovancem; jedná-li opatrovník samostatně, jedná v souladu s vůlí opatrovance. Nelze-li vůlí opatrovance zjistit, rozhodne na návrh opatrovníka soud.

17. Podle ustanovení § 471 NOZ, rozhoduje-li soud o jmenování opatrovníka člověku, může tak učinit až po jeho zhlédnutí, nebrání-li tomu nepřekonatelná překážka; musí též vyslechnout jeho

vyjádření nebo jinak zjistit jeho stanovisko a vycházet z něho. Soud jmenuje opatrovníkem osobu, kterou navrhl opatrovanec. Není-li to možné, jmenuje soud opatrovníkem zpravidla příbuzného nebo jinou osobu opatrovanci blízkou, která osvědčí o opatrovance dlouhodobý a vážný zájem a schopnost projevat jej i do budoucna. Není-li možné ani to, jmenuje soud opatrovníkem jinou osobu, která splňuje podmínky pro to, aby se stala opatrovníkem, nebo veřejného opatrovníka podle jiného zákona.

18. V daném případě soud po provedeném dokazování (včetně zhlédnutí samotného posuzovaného) dospěl k závěru, že u posuzovaného [redacted] není nutné přistoupit k nejzávažnějšímu zásahu do osobního statusu a osobní sféry člověka, tedy k omezení jeho svéprávnosti, neboť má za to, že postačí mírnější forma podpory posuzovaného, a to opatrovnictví. V tomto konkrétním případě, byť je dle znaleckého zkoumání u posuzovaného přítomno organické postižení duševních funkcí způsobené rozvíjející se demencí, které má vliv na jeho ovládací i kognitivní schopnosti, je však soud přesvědčen, že právě opatrovnictví je tou adekvátní podporou, kterou posuzovaný pro svůj život potřebuje. Důvodem pro takové opatření je právě zdravotní stav posuzovaného, který mu brání vyřídit si samostatně své záležitosti (částečně i kvůli špatné hybnosti prvé horní končetiny). Posuzovaný již nepracuje, žije se svou manželkou v rodinném domě, kde pobývá buď právě v přítomnosti manželky, nebo v přítomnosti společného mladšího syna. Sám nikam nechodí, nestýká se s cizími lidmi (ani s nimi nepříjde do kontaktu), má plnou důvěru ve svou manželku (při zhlédnutí se obracel k ní pro podporu svých odpovědí), manželka pak veškeré záležitosti týkající se manžela vyřizuje společně s ním (vypisuje za něj formuláře, doprovází ho na úřady, k lékaři, dopomáhá mu s běžnými činnostmi, které mu činí obtíže – např. oblékání, atd.). K ochraně zájmů posuzovaného se tak za této situace jeví jako zcela vhodné

a postačující opatření s ohledem na zdravotní stav posuzovaného právě opatrovnictví. Soud zhlédnutím posuzovaného ověřil, že jeho aktuální zdravotní stav mu neumožňuje zařizovat si své záležitosti a k ochraně jeho zájmů je třeba, aby byly jeho záležitosti ve stanoveném rozsahu a v souladu s jeho vůlí spravovány opatrovníkem, to vše po dobu, dokud se jeho zdravotní stav nezlepší natolik, že bude schopen si své záležitosti obstarávat zcela sám. [příjmení] manželky posuzovaného paní [jméno] [příjmení], má soud za vhodnou osobu k ustanovení opatrovníka, a to zejména s ohledem na skutečnost, že se jedná o osobu blízkou posuzovanému, která s posuzovaným žije, zná jeho potřeby, již nyní ho aktivně podporuje s vyřizováním veškerých potřebných záležitostí, je mu nápomocna a zároveň je ochotna funkci opatrovníka vykonávat. Posuzovaný pak má důvěru ve svou manželku. Soud proto dospěl k závěru, že vzhledem k zájmům jmenovaného, než omezení svéprávnosti jmenovaného, postačují mírnější a méně omezující opatření – ustanovení opatrovníka pro shora vyjmenovaný rozsah zastoupení, a ustanovil [jméno] [příjmení] opatrovníci jmenovaného pro právní úkony specifikované ve výroku tohoto rozhodnutí.

19. O nákladech řízení soud rozhodl v souladu s ustanovením § 23 zákona č. 292/2013 Sb., o zvláštních řízeních soudních, ve znění pozdějších předpisů (dále jen, „z.ř.s.“), neboť k jinému postupu soud neshledal podmínek.

20. O nákladech státu soud rozhodl výrokem pod bodem IV. dle ustanovení § 43 odst. 1 z. ř. s., kdy v daném případě nelze spravedlivě po posuzovaném žádat náhradu nákladů řízení.

Poučení:

Proti tomuto usnesení lze podat odvolání do 15 dnů ode dne doručení jeho písemného vyhotovení ke Krajskému soudu v Praze prostřednictvím Okresního soudu v Berouně. Právo odvolání nemají ti, kteří se tohoto práva výslovně vzdali.

Opatrovník, který spravuje jmění opatrovance, vyhotoví do dvou měsíců od svého jmenování soupis spravovaného jmění a doručí jej soudu, opatrovanci.

Za trvání opatrovnictví vyhotoví opatrovník vyúčtování správy jmění každoročně vždy do 30. června. Je-li pro to důležitý důvod, může opatrovanec navrhnout soudu, aby opatrovníkovi uložil povinnost vyhotovit mimořádné vyúčtování. Opatrovník doručí každé vyúčtování opatrovanci a soudu.

Opatrovník, jehož funkce končí, doručí konečné vyúčtování správy jmění opatrovanci a soudu, popřípadě také dalšímu opatrovníkovi nebo soudnímu komisaři jmenovanému v řízení o dědictví. Zemře-li opatrovník, vydá soudu, který jej jmenoval, listiny a další doklady týkající se opatrovance a jeho záležitostí každý, kdo má tyto listiny a doklady u sebe.

Beroun 27. února 2024

Mgr. Marcela Součková
soudkyně